

U S N E S E N Í

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Martiny Štolbové a soudců JUDr. Tomáše Němce a Mgr. Šárky Hájkové ve věci oprávněné **PROFI CREDIT Czech, a.s.**, se sídlem Praha 1, Klimentská 1216/46, IČO 618 60 069, zastoupené JUDr. Kateřinou Perthenovou, advokátkou se sídlem Hradec Králové, Velké náměstí 135/19, proti povinné I. S., narozené , bytem , K , zastoupené Mgr. Petrem Němcem, advokátem se sídlem Praha 4, Mendíků 1396/9, o **zastavení exekuce**, o odvolání povinné proti usnesení Okresního soudu v Kolíně ze dne 14.6.2017, č.j. 34 EXE 2267/2016-46,

t a k t o :

I. Usnesení soudu prvního stupně se **mění** tak, že se **zastavuje** exekuce vedená podle pověření Okresního soudu v Kolíně ze dne 4.10.2016, č.j. 34 EXE 2267/2016-7, soudním exekutorem Mgr. M. T. Exekutorský úřad Plzeň - město.

II. Oprávněná je **povinna** nahradit soudnímu exekutorovi Mgr. M. T. Exekutorský úřad Plzeň - město, se sídlem Plzeň, na nákladech exekuce 4.333,- Kč do tří dnů od právní moci tohoto usnesení.

III. Oprávněná je **povinna** nahradit povinné na nákladech řízení před soudem prvního stupně 11.785,40 Kč a na nákladech odvolacího řízení 11.785,40 Kč do tří dnů od právní moci tohoto usnesení k rukám jejího zástupce.

O d ů v o d n ě n í :

Okresní soud v Kolíně (dále jen „soud prvního stupně“) usnesením ze dne 14.6.2017, č.j. 34 EXE 2267/2016-46, zamítl návrh povinné na zastavení exekuce, vedené u Okresního soudu v Kolíně pod sp.zn. 34 EXE 2267/2016.

Soud prvního stupně poukázal na usnesení Nejvyššího soudu sp.zn. 20 Cdo 2927/2016 a uzavřel, že rozhodčí smlouva i smlouva o revolvingovém úvěru byly uzavřeny jako dvě samostatné smlouvy a samostatně je třeba posuzovat jejich platnost. Případná neplatnost smlouvy o revolvingovém úvěru pro rozpor s dobrými mravy nemá na platnost rozhodčí smlouvy vliv. Rozhodčí doložka byla sjednána platně a rozhodčí nález rozhodce Mgr. Radka Lubiny je způsobilým exekučním titulem.

Proti tomuto usnesení podala včas odvolání povinná, která se domáhá jeho změny a zastavení exekuce, oprávněné uložení povinnosti nahradit náklady řízení povinné a rozhodnutí, že soudní exekutor nemá právo na náhradu nákladů exekuce. Poukazuje na judikaturu Ústavního soudu, že exekuční soudy nemohou poskytovat právní ochranu zjevné

nespravedlnosti, a že soud musí přezkoumávat platnost úvěrových smluv, do nichž je rozhodčí doložka včleněna, neboť neplatnost celé úvěrové smlouvy má za následek i neplatnost rozhodčí doložky, byť ta by sama o sobě obstála jako platná. Zde odkazuje na nálezy Ústavního soudu sp.zn. III. ÚS 4084/12, I. ÚS 199/11 či II. ÚS 2230/16. Předmětná rozhodčí smlouva je rozhodčí doložkou včleněnou technicky do jedné smlouvy hlavní a platí-li závěr nálezu Ústavního soudu sp.zn. III. ÚS 4084/12 o rozhodčí doložce, měl by platit i o rozhodčí smlouvě. Proti tomu sice stojí rozsudek Nejvyššího soudu sp.zn. 29 Odo 1222/2005, ale přednost má rozhodnutí Ústavního soudu s tím, že není rozdíl mezi rozhodčí doložkou a rozhodčí smlouvou. Rozhodčí smlouva a volba rozhodců nebyla individuálně projednána, povinná neměla možnost ovlivnit výběr rozhodců v rozhodčí smlouvě, která má charakter formulářové smlouvy. Smlouva je jen fiktivně vyvážená, neboť je nepravděpodobné, že by v případě úvěrové smlouvy byla povinná žalobcem. Klíčový je však seznam rozhodců, které vybrala oprávněná. Ti rozhodují tisíce sporů oprávněné a jsou tak na ní ekonomicky závislí. Zde odkazuje na rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě sp.zn. 38 ICM 178/2010. Například rozhodce JUDr. Eva Vaňková pro oprávněnou k 16.8.2016 rozhodla 27.741 sporů. Zde odkazuje na usnesení Nejvyššího soudu sp.zn. 26 Cdo 3631/2015, 30 Cdo 2401/2014 a 26 Cdo 3662/2014 a nález Ústavního soudu sp.zn. IV. ÚS 3402/13. Ujednání v rozhodčí smlouvě, že veškeré spory budou řešeny rozhodci, vylučuje právo spotřebitele podat žalobu u soudu a způsobuje tak neplatnost rozhodčí doložky s ohledem na § 1813 o.z.. Toto ujednání je i v rozporu se Směrnicí Rady č. 93/13/EHS bod 1. písm. q) a způsobuje neplatnost celé rozhodčí smlouvy. Rozhodnutí soudu prvního stupně je nepřezkoumatelné, protože se nevyporádalo se všemi argumenty povinné. Jestliže oprávněná věděla, že rozhodce Mgr. Marek Lubina rozhoduje spory ignorujíc ustanovení na ochranu spotřebitele, dobré mravy a veřejný pořádek, jednala od počátku v rozporu s dobrými mravy. V úvěrové smlouvě je sjednaná excesivní výše úroků, nepřiměřené sankce v podobě smluvní pokuty, nepřiměřená úroková sazba 130,13% p.a. a sazba RPSN 130,12%. Exekuční titul nemůže obstát, neboť byl získán sérií protiprávních úkonů přičítících se dobrým mravům a zákonu.

Oprávněná ve vyjádření k odvolání navrhla potvrzení usnesení soudu prvního stupně. Rozhodce, který spor rozhodoval, byl jmenovitě určen v rozhodčí smlouvě, s níž povinná souhlasila. Pokud by s jednotlivými ujednáními rozhodčí smlouvy nesouhlasila, nemusela ji v souladu se zásadou autonomie vůle uzavírat. Za přiměřeného použití o.s.ř. princip nezávislého a nestranného rozhodování určující pro rozhodování soudců se uplatní i pro rozhodování rozhodců. V případě rozhodčího řízení je autonomie stran a právo volby rozhodce nebo podílení se na jeho určení jednou ze základních zásad rozhodčího řízení. Zde odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp.zn. 23 Cdo 3150/2012 či 2 Cdon 828/96. Žádný právní předpis nezakazuje, aby rozhodčí doložka nebyla obsažena ve formulářové smlouvě. Zde odkazuje na usnesení Ústavního soudu sp.zn. IV. ÚS 2518/12, IV. ÚS 1281/12 či II. ÚS 3413/12. Rozhodčí smlouva obsahuje osoby konkrétně vyjmenovaných rozhodců ad hoc, na nichž se účastníci dohodli. Obě strany věděly, že jejich případný spor bude rozhodovat jeden z nich. Uzavřená rozhodčí smlouva je platným právním úkonem, jak vyplývá z rozsudku Vrchního soudu v Praze sp.zn. 9 Cmo 181/2012, který obstál i před Ústavním soudem (věc sp.zn. II. ÚS 3413/12), či z judikatury Nejvyššího soudu - rozhodnutí sp.zn. 21 Cdo 1637/2014, 33 Cdo 1616/2014, 33 Cdo 1354/2014, 33 Cdo 1039/2015 či 33 Cdo 913/2014. Mezi účastníky nebyla uzavřena rozhodčí doložka, ale samostatná rozhodčí smlouva a nelze tak hovořit o neindividuálním sjednání a uzavření smlouvy, proto také nelze použít závěry Nejvyššího soudu, jež jsou uváděné povinnou, neboť ty se vztahují k rozhodčím doložkám upraveným ve smluvních podmínkách. Pokud jde o možnost přezkumu věcné správnosti exekučního titulu exekučním soudem, poukazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 3712/2012, podle něhož exekuční soud není oprávněn přezkoumávat věcnou správnost

exekučního titulu, nepřihlíží ani k vadám nalézacího řízení. Ve vztahu k úrokům, RPSN a smluvním pokutám povinná podpisem smlouvy o úvěru stvrdila, že souhlasí se smluvními ujednáními a tehdy proti nim ničeho nenamítala a poskytnuté finanční prostředky přijala a zavázala se je splatit, proto nejsou v rozporu s dobrými mravy. Navíc jejich výše je přiměřená a odpovídá i jejich významu. Jedním ze základních principů výkladu smluv je priorita výkladu, který nezakládá neplatnost smlouvy před výkladem, který neplatnost smlouvy zakládá, jsou-li možné oba výklady. Zde odkazuje na nálezy Ústavního soudu sp.zn. IV. ÚS 1783/11. Oprávněná si nevede žádnou evidenci, který z rozhodců kolik věcí v jejích případech rozhoduje. Mgr. Lubina byl uváděn jako rozhodce v rozhodčích smlouvách se spotřebiteli od roku 2012, od roku 2016 tomu tak již není. Je možné, aby byla uzavřena úvěrová smlouva bez současného uzavření smlouvy rozhodčí. Odkaz na rozhodce JUDr. Vaňkovou není relevantní, neboť ona se na rozhodování nepodílela. Nebylo prokázáno, že rozhodce Mgr. Radek Lubina je ekonomicky závislý na oprávněné. Povinná mohla ovlivnit výběr rozhodců, ale byla v průběhu uzavírání smlouvy i později pasivní.

Krajský soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal napadené rozhodnutí a řízení, jež mu předcházelo, podle § 212 ve spojení s § 212a odst. 1, odst. 5 občanského soudního řádu (dále jen „o.s.ř.“) za použití § 52 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb. (dále jen „exekuční řád“) a odvolání povinné shledal důvodným.

Z obsahu spisu se podává, že soudní exekutor Mgr. M. T., Exekutorský úřad Plzeň - město, byl pověřen vedením exekuce na základě pověření Okresního soudu v Kolíně ze dne 4.10.2016, č.j. 34 EXE 2267/2016-7, k vymožení pohledávky oprávněné ve výši 44.909,- Kč s úroky, smluvní pokutou 0,25% denně z částky 35.378,- Kč od 13.4.2016 do zaplacení, nákladů předcházejícího řízení ve výši 1.100,- Kč a nákladů exekuce podle rozhodčího nálezu rozhodce Mgr. Radka Lubiny ze dne 29.6.2016, č.j. 104 Rozh 3128/2016-7. Účastníci uzavřeli dne 20.3.2015 rozhodčí smlouvu, na předtištěném formuláři, upravující podmínky, za kterých budou řešeny spory vzniklé ze smlouvy o revolvingovém úvěru č. 9100908038. V rozhodčí smlouvě si sjednali, že veškeré spory budou rozhodovány kterýmkoliv z dohodnutých rozhodců, uvedených v bodě 3.3., jemuž žalobce doručí žalobu, podle ve smlouvě uvedených pravidel. V případě že úvěrující bude podávat rozhodčí žalobu proti jedinému žalovanému, je povinen před jejím podáním zaslat žalovanému písemnou výzvu, aby vybral rozhodce, u kterého má být rozhodčí řízení vedeno. Žalovaný je oprávněn rozhodce vybrat ze sjednaného seznamu rozhodců a je povinen doručit úvěrujícímu písemné oznámení obsahující výběr rozhodce nejpozději ve lhůtě 15 dnů ode dne odeslání výzvy k výběru rozhodce a úvěrující je vázán žalovaným řádně učiněnou volbou rozhodce. V případě, že žalovaný svého práva nevyužije či volbu rozhodce neprovede řádně (oznámí volbu po uplynutí dohodnuté lhůty nebo neoznámí volbu písemně, případně vybere rozhodců více), je úvěrující oprávněn vybrat rozhodce ze seznamu sám. V bodě 3.3. smlouvy je vyjmenováno třináct rozhodců, jimiž jsou: 1. JUDr. Eva Vaňková, 2. Mgr. Marek Landsmann, 3. JUDr. Martin Týle, 4. JUDr. Jiří Kolařík, 5. Mgr. Jan Fišer, 6. Mgr. Tomáš Horký, 7. Mgr. Radek Lubina, 8. Mgr. Michal Wiedermann, 9. Mgr. Kristýna Wiedermannová, 10. JUDr. Ing. Pavel Fabian, 11. JUDr. Michal Marčišin, 12. Mgr. Vít Biolek a 13. JUDr. Petr Wildt, Ph.D., všichni s uvedením evidenčního čísla u ČAK, identifikačního čísla a sídla. V rozhodčí smlouvě byl ujednána poplatek a náhrada nákladů řízení rozhodce 1.100,- Kč za rozhodčí řízení v prvním stupni a 6.500,- Kč za přezkumné řízení. Předžalobní výzvou ze dne 25.4.2016, odeslanou téhož dne, byla povinná mimo jiné vyzvána, aby ze seznamu rozhodců uvedených v rozhodčí smlouvě zvolila rozhodce s poučením, že neučiní-li tak ve lhůtě 15 dnů od data odeslání výzvy, vybere rozhodce oprávněná. Okresní soud v Ústí nad Orlicí potvrdil 16.8.2016, že evidují 27.741 rozhodčích spisů oprávněné, vystupující jako žalobce,

rozhodnuté rozhodcem JUDr. Evou Vaňkovou. S povinnou jako úvěrovanou byl sepsán za oprávněnou Jiřím Šmídem návrh na uzavření smlouvy o revolvingovém úvěru č. 9100908038 dne 20.3.2015. Podle něho měl být povinné poskytnut spotřebitelský úvěr ve výši 21.000,- Kč, splatný ve splátkách po 1.862,- Kč po dobu 24 měsíců, s výpůjční úrokovou sazbou 130,13% a výší RPSN 130,12%. Úvěrující oprávněná návrh přijala 30.3.2015, o čemž povinnou dopisem ze dne 30.3.2015 informovala. Rozhodce Mgr. Marek Lubina uvedl, že jako možný rozhodce je v rozhodčích smlouvách oprávněné uváděn od 1.4.2012. Její spory rozhoduje od roku 2015, kdy obdržel první žalobní návrh. Není schopen vyjádřit, kolik sporů pro oprávněnou rozhodoval, ale je to v řádech stovek sporů ročně. Jde o cca 80% jeho agendy. Příjmy z této činnosti představují méně než 10% jeho celkových příjmů. Není tak ekonomicky závislý na rozhodčí činnosti, vůbec už ne pro oprávněnou. Povinná podáním ze dne 9.3.2017 navrhla zastavení exekuce z důvodu neplatnosti rozhodčí doložky. Oprávněná se zastavením exekuce nesouhlasila.

Povinná jako účastník řízení vypověděla, že se zástupcem oprávněné jednala jen po telefonu, jednou se sešli, v autě, a při té příležitosti podepsala úvěrovou smlouvu a další listiny. Zástupce oprávněné jí ukázal, kde to má podepsat, a to bylo vše. Neříkal nic o možnosti změny v úvěrové nebo rozhodčí smlouvě, o osobách rozhodců.

Podle § 2 odst. 1 zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů v platném znění (v textu jen „zákon o rozhodčím řízení“) (tj. ve znění platném a účinném v době sjednání rozhodčí smlouvy) strany se mohou dohodnout, že o majetkových sporech mezi nimi, s výjimkou sporů vzniklých v souvislosti s výkonem rozhodnutí a incidenčních sporů, k jejichž projednání a rozhodnutí by jinak byla dána pravomoc soudu nebo o nichž to stanoví zvláštní zákon, má rozhodovat jeden nebo více rozhodců anebo stálý rozhodčí soud (rozhodčí smlouva).

Podle § 7 odst. 1, věta první a třetí, zákona o rozhodčím řízení rozhodčí smlouva má zpravidla určit počet i osoby rozhodců anebo stanovit způsob, jak počet i osoby rozhodců mají být určeny. Rozhodce může být určen i stranami dohodnutou osobou nebo způsobem uvedeným v pravidlech pro rozhodčí řízení podle § 19 odst. 4. Konečný počet rozhodců musí být vždy lichý.

V exekučním řízení soudu přísluší zkoumat předpoklady, jež jsou rozhodné pro vedení exekuce. Jedním z nich je i to, zda exekuční titul byl vydán orgánem, který k tomu měl pravomoc. Proto se exekuční soud má zabývat otázkou, zda předmětný rozhodčí nález byl vydán pravomocným orgánem. To vyplývá z judikatury Ústavního soudu i Nejvyššího soudu, například z nálezů sp.zn. IV. ÚS 2735/11, III. ÚS 1624/12, IV. ÚS 3779/11 či IV. ÚS 4709/12 a z usnesení sp.zn. 31 Cdo 958/2012, publikovaného ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 92/2013. Na povinnosti soudu přezkoumávat kdykoliv za řízení otázku nedostatku pravomoci rozhodce, a to i tehdy, pokud povinný v rozhodčím řízení neexistenci (respektive neplatnost) rozhodčí doložky nenamítl, nic nemění novela zákona o rozhodčím řízení účinná od 1.4.2012 a jak vyplývá z rozhodnutí Nejvyššího soudu sp.zn. 31 Cdo 958/2012, publikovaného ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 92/2013, nedostatek pravomoci rozhodce vydat rozhodčí nález pro absolutně neplatnou rozhodčí doložku je důvodem pro zastavení exekuce v každém jejím stadiu, pokud byla v takovém případě exekuce i přes vady rozhodčí doložky nařízena. To ostatně vyplývá i z usnesení Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 3396/2014.

Pokud povinná namítá absolutní neplatnost smlouvy o revolvingovém úvěru pro rozpor s dobrými mravy, je třeba uvést, že exekuční řízení je ovládáno zásadou, podle níž exekuční soud není oprávněn přezkoumávat věcnou správnost exekučního titulu, nepřihlíží ani k vadám nalézacího řízení (usnesení Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 3712/2012). I Ústavní soud v souvislosti s řešením otázky nedostatku pravomoci rozhodce v exekučním řízení dospěl k závěru, že rozhodčí nález nemůže být přezkoumáván z hlediska jeho věcné správnosti, když exekuční řízení je ze své podstaty určeno pouze pro faktický výkon rozhodnutí, nikoliv pro autoritativní nalézání práva. Stejně tak není řízením přezkumným (nálezy Ústavního soudu sp.zn. I. ÚS 871/11, IV. ÚS 2735/11). Na těchto závěrech nemění nic ani povinnou odkazované nálezy Ústavního soudu sp.zn. III. ÚS 4084/12 a I. ÚS 199/11, neboť v nich byla rozhodčí doložka vtělena do smlouvy o úvěru, přičemž v projednávané věci zde existuje rozhodčí smlouva vedle smlouvy úvěrové jako smlouva samostatná. V povinnou odkazovaných rozhodnutích Ústavní soud vycházel rovněž ze situace, kdy vedle vysoké smluvní pokuty zajišťovacím institutem byly bianco směnky bez uvedení výše sumy.

Podle § 1813 o.z. má se za to, že zakázaná jsou ujednání, která zakládají v rozporu s požadavkem přiměřenosti významnou nerovnováhu práv nebo povinností stran v neprospěch spotřebitele. To neplatí pro ujednání o předmětu plnění nebo cen, pokud jsou spotřebiteli poskytnuty jasným a srozumitelným způsobem.

Podle § 1815 o.z. k nepřiměřenému ujednání se nepřihlíží, ledaže se jich spotřebitel dovolá.

S povinnou nelze souhlasit, že právní vztah založený spotřebitelskou smlouvou neumožňoval účastníkům vyloučit soudní jurisdikci uzavřením rozhodčí smlouvy či rozhodčí doložky (to není možné až od 1.12.2016, kdy nabyl účinnosti zákon č. 258/2016 Sb., jímž byl novelizován § 7 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení). Z judikatury Ústavního soudu i Nejvyššího soudu vyplývá, že i ujednání o rozhodčí doložce (smlouvě) ve spotřebitelské smlouvě lze připustit, respektive nelze je považovat (bez dalšího) za nepřiměřenou podmínku ve smyslu Směrnice Rady č. 93/13/EHS, o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách, a § 1813 o.z. a nemůže proto samo o sobě přivodit její neplatnost (usnesení Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 2401/2014).

Jak dovodila judikatura, například Nejvyšší soud v rozsudku sp.zn. 33 Cdo 3121/2010 či Ústavní soud v usnesení sp.zn. II. ÚS 3057/10, jsou ujednání o rozhodčí doložce (smlouvě) ve spotřebitelské smlouvě přípustná za předpokladu, že podmínky ustanovení rozhodce garantují spravedlivé řízení a rovné zacházení, což ve vztahu spotřebitel - podnikatel znamená zvýšenou ochranu slabší strany, tj. spotřebitele. Proto v těchto případech je nutno posuzovat přísněji samotnou formulaci rozhodčí doložky (smlouvy) a kritéria vztahující se k osobám rozhodců, kteří budou v budoucnu případný spor mezi stranami smlouvy rozhodovat, zejména způsob jejich ustanovení. Vzhledem k povaze spotřebitelské smlouvy je třeba klást zejména důraz na to, aby obě strany měly rovná práva při výběru rozhodců.

Odvolací soud nemá za to, že skutečnost, že týž rozhodce rozhodoval ve vícero věcech oprávněné jako žalobce, by měla být důvodem pro vyloučení rozhodce. Zabývá se však k námitce povinné ekonomickou závislostí rozhodce na oprávněné jako věřiteli. Nelze totiž stavět naroveň postavení rozhodce a soudce. Rozhodoval-li by věc soud, byla by jeho věcná příslušnost určena § 9 a § 9a o.s.ř. a jeho místní příslušnost § 84 a následujícími o.s.ř.. Který soudce konkrétně by věc rozhodoval, by vyplývalo z platného rozvrhu práce daného soudu. Tzn. že účastník řízení si nemůže vybrat soud a soudce, který jeho věc projedná. Na rozdíl od

rozhodčího řízení, kde jsou to oprávnění, jimiž jsou v naprosté většině případů velcí věřitelé, kteří si vybírají rozhodce, který v jejich věci bude rozhodovat.

Odvolací soud má za to, že výběr rozhodce v projednávané věci byl v rozhodčí smlouvě sjednán transparentně, neboť povinná v okamžiku uzavírání rozhodčí smlouvy znala omezený okruh (13) osob, z nichž je možné rozhodce zvolit, i postup, kým a jakým způsobem bude rozhodce zvolen (k výzvě žalobce žalovaným a v případě, že na výzvu v souladu s tím, co bylo ujednáno v rozhodčí smlouvě, nebude reagovat vůbec nebo správně, tím, kdo bude žalobu podávat). Rozhodci byli určeni konkrétně uvedením jmen a dalších identifikačních znaků, jejich výčet je stálý a po celou dobu trvání právního vztahu účastníků neměnný. Uvedené ujednání rozhodčí smlouvy je v tomto směru v souladu s § 7 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení. Obdobnou rozhodčí doložku neshledal neplatnou ani Nejvyšší soud ve svém rozsudku sp.zn. 33 Cdo 1616/2014 a Ústavní soud v usneseních sp.zn. II. ÚS 3413/12 nebo IV. ÚS 1281/12.

Závěr o tom, že určení rozhodců je transparentní, však nepostačuje k náležitému posouzení věci a soudu prvního stupně lze vytknout, že se nevypořádal v tomto směru s argumentací povinné v návrhu na zastavení exekuce.

Odvolací soud nezpochybňuje poukaz oprávněné ve vyjádření k návrhu na zastavení exekuce na to, že v minulosti soudy považovaly za platnou rozhodčí doložku, v níž bylo ujednáno, že majetkový spor rozhodne jeden z osmi jednoznačně určených rozhodců, jehož výběr je na straně podávající rozhodčí žalobu. V rozhodnutích, na která oprávněná odkazuje, se však povinní nedovolávali toho, že byli zkrácení ve svých právech v tom směru, že nemohli nijak ovlivnit uzavření rozhodčí doložky či rozhodčí smlouvy, nenamítali majetkovou závislost rozhodců na věřiteli. Oprávněnou odkazovaná rozhodnutí Vrchního soudu v Praze a Nejvyššího soudu se tedy těmito námitkami, s nimiž přichází povinná, nezabývaly.

Jak uvedl Nejvyšší soud v usnesení sp.zn. 26 Cdo 3631/2015, platnost rozhodčí doložky je nutno zkoumat nejenom z hlediska transparentnosti výběru rozhodce, ale je třeba důsledně posoudit i další okolnosti, za kterých k uzavření rozhodčí smlouvy (doložky) došlo, a to především z pohledu, zda nejsou v rozporu s dobrými mravy. V této souvislosti Nejvyšší soud v usnesení sp.zn. 30 Cdo 2401/2014 dovodil, že nemá-li spotřebitel žádnou možnost v procesu uzavírání rozhodčí smlouvy či doložky podílet se určitým způsobem na tvorbě jejího obsahu, neboť celá smluvní situace je postavena kategoricky na závěru, že je zde pro spotřebitele - pokud chce dosáhnout poskytnutí určité půjčky, resp. úvěru - pouze jediná možnost, a to zcela a bezvýhradně akceptovat návrh na uzavření rozhodčí smlouvy (doložky) učiněný podnikatelem, tedy včetně podnikatelem určeného (určených) rozhodce (rozhodců), pak nelze mít za to, že za takové situace byly naplněny podmínky pro ochranu spotřebitele coby (presumované) slabší smluvní strany. Ve skutečnosti by se totiž jednalo o podnikatelem předem nastavená kritéria vůči spotřebiteli, zde i v otázce určení konkrétních jmen rozhodců, bez jakékoli možnosti spotřebitele spolupodílet se na obsahu takové rozhodčí smlouvy či doložky. Co do důsledku by se tak jednalo o stav obdobný formulářovým smlouvám. Soudy v těchto situacích proto musejí pečlivě posuzovat, zda takové rozhodčí doložky nejsou neplatné pro jednání přičící se dobrým mravům. K obdobným závěrům dospěl při posuzování podmínek vykonatelnosti rozhodčích nálezů i Ústavní soud (nálezy sp.zn. I. ÚS 199/11 či sp.zn. III. ÚS 4084/12).

Jak vyplývá z judikatury (například usnesení Nejvyššího soudu sp.zn. 26 Cdo 3662/2014, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 101/2015), jakýkoliv druh závislosti, zejména materiální, stejně jako zájem na výsledku projednávání sporu, je kritériem pro posouzení nezávislosti a nestrannosti rozhodce.

Jestliže v rozhodčí smlouvě je jmenovitě uvedeným rozhodcem osoba, která má z tohoto důvodu dlouhodobé vztahy s určitým podnikatelem a ze své činnosti rozhodce pro tohoto konkrétního podnikatele má značný ekonomický prospěch, je třeba takovou rozhodčí smlouvu považovat za ujednání způsobující významnou nerovnost, nerovnováhu práv nebo povinností stran v neprospěch spotřebitele ve smyslu § 1813 o.z.. Je to totiž jen věřitel, kdo rozhoduje o okruhu rozhodců ve sporech týkajících se jím poskytovaných úvěrů, a dlužník nemá v podstatě žádnou možnost tento výběr ovlivnit.

Odvolací soud zjistil, že v seznamu rozhodců předmětné rozhodčí smlouvy uvedený rozhodce JUDr. Eva Vaňková v posledních letech rozhodla tisíce sporů, k srpnu 2016 cca 27.700, zahájených oprávněnou jako žalobcem, s celkovou odměnou dosahující cca 30,000.000,- Kč (při poplatku za rozhodčí řízení v prvním stupni 1.100,- Kč), rozhodce Mgr. Radek Lubina od roku 2015 stovky sporů ročně s odměnou v řádu statisíců Kč ročně. Z uvedeného lze dovodit zjevnou ekonomickou závislost obou rozhodců, tedy i Mgr. Radka Lubiny, na oprávněné. Ta je nepochybně motivuje rozhodovat tak, aby jim oprávněná nadále takové spory svěřovala, čemuž odpovídá i obsah rozhodčího nálezu. Těchto důsledků si oprávněná i rozhodci, tedy i Mgr. Radek Lubina, museli být vědomi předem, oprávněná nejpozději při formulaci textu rozhodčí smlouvy, zatímco povinná si jí mohla být vědoma jen stěží, neboť žádná informace v tomto směru nebyla v rozhodčí smlouvě uvedena a ani jí při uzavírání rozhodčí smlouvy sdělena. Tomu ostatně nasvědčuje velké množství sporů, které pro oprávněnou uvedení rozhodci projednávají. Nelze rovněž přehlédnout, že i jiné soudy shledaly ekonomickou závislost dalších rozhodců, uvedených v předmětné rozhodčí smlouvě, na oprávněné. A to konkrétně Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci ve svém rozsudku ze dne 31.8.2011, č.j. 38 ICM 178/2010-77, rozhodců Mgr. Jana Fišera a Mgr. Marka Landsmanna a Krajský soud v Hradci Králové v usnesení ze dne 23.2.2017, č.j. 22 C 438/2016-97, rozhodce JUDr. Martina Týle.

Odvolací soud má za to, že i kdyby nebyla prokázána ekonomická závislost rozhodce Mgr. Radka Lubiny na oprávněné, postačovala by i mnohem zjevnější ekonomická závislost rozhodce JUDr. Evy Vaňkové na oprávněné, aby mohl být učiněn závěr, že ujednání rozhodčí smlouvy, pokud jde o výběr rozhodců, je nepřiměřeným v neprospěch spotřebitele. To proto, že uvedení JUDr. Evy Vaňkové jako jednoho ze 13 možných rozhodců není oddělitelné od ostatního obsahu rozhodčí smlouvy, zejména od uvedení ostatních rozhodců, kteří by mohli rozhodovat spor účastníků. Mechanismus určení rozhodce je nutno posuzovat k okamžiku uzavření rozhodčí smlouvy, kdy není zřejmé, který z okruhu rozhodců bude spor skutečně projednávat a rozhodovat a nelze jej činit závislým na tom, kdo bude případně z okruhu všech možných potenciálních rozhodců spor fakticky rozhodovat. Závěr, že ekonomická závislost jednoho z rozhodců na oprávněné nemá vliv na možnost projednat spor jinými v rozhodčí smlouvě uvedenými rozhodci, by vnášel nejistotu do právních vztahů účastníků rozhodčího řízení, neboť vykonatelnost rozhodčího nálezu by závisela na tom, který z rozhodců ad hoc o majetkovém sporu rozhodne. Jednu část rozhodčí smlouvy v tomto směru nelze oddělit od jejích ostatních částí.

V projednávané věci povinná neměla možnost výběr rozhodců vůbec ovlivnit. Jak vyplývá z její výpovědi, když jí bez dalšího byly smlouvy předloženy k podpisu, bez

jakéhokoli vysvětlení, na místě naprosto nevhodném (v automobilu), kde ani nebyl pro jakékoli jednání prostor. Možnost jakékoli změny nebyla dána. Byla to tedy oprávněná, kdo formulářovou rozhodčí smlouvu vyhotovil a do ní zahrnul jí vybrané rozhodce. Chtěla-li povinná od oprávněné získat úvěr, nezbylo jí, než rozhodčí smlouvu v té podobě, v jaké jí byla oprávněnou předložena, podepsat. To ostatně dokládá i proces uzavírání úvěrové smlouvy, z něhož je patrné, že s povinnou byl sepsán návrh na uzavření úvěrové smlouvy dne 20.3.2015. Týž den s ní byla podepsána rozhodčí smlouva. K uzavření úvěrové smlouvy dochází až 30.3.2015, kdy k návrhu úvěrové smlouvy přistupuje oprávněná. Jinými slovy, rozhodčí smlouva je uzavřena dříve, než smlouva úvěrová. To přisvědčuje výpovědi povinné, že neměla jinou možnost, než rozhodčí smlouvu, navíc v té podobě, v jaké jí byla předložena, podepsat, chtěla-li získat úvěr od oprávněné.

Odvolací soud má za to, že uvedené skutečnosti znamenají v rozporu s požadavkem přiměřenosti významnou nerovnováhu práv a povinností v neprospěch povinné jako spotřebitele, neboť to byla ona, kdo neměl sebemenší vliv na výběr rozhodců, kteří mohou projednávat její spor s oprávněnou z úvěrové smlouvy, a ani nevěděla o ekonomické závislosti těchto rozhodců na oprávněné, která znamená, že je v jejich zájmu vyhovovat zcela žalobám podaným oprávněnou, aby je i napříště oprávněná nejen zařazovala do seznamu rozhodců v rozhodčích smlouvách, uzavíraných se spotřebiteli, ale aby je i jako rozhodce vybírala. Výběr rozhodců oprávněnou je tedy v neprospěch povinné jako spotřebitele. Oprávněná předložením spotřebiteli rozhodčí smlouvy v té podobě, v jaké byla podepsána, jako podnikatel nejednala se spotřebitelem poctivě v souladu s očekáváními, která svým jednáním vyvolala. Každý průměrný spotřebitel totiž očekává, podepíše-li rozhodčí smlouvu, že jeho věc projedná rozhodce nezávislý, i ekonomicky, na oprávněné a tedy na způsobu svého rozhodování.

S ohledem na uvedené je podle § 1813 o.z. třeba předmětnou rozhodčí smlouvu, která byla uzavřena mezi oprávněnou jako podnikatelem a povinnou jako spotřebitelem, hodnotit jako zakázané ujednání, které povinné jako spotřebiteli nepřiměřeně brání v přístupu k ústavně zaručené soudní ochraně jejích práv a povinností (například nálezný Ústavního soudu sp.zn. II. ÚS 2164/10).

Za situace, kdy odvolací soud považuje rozhodčí smlouvu za smlouvu zakládající v rozporu s požadavkem přiměřenosti významnou nerovnováhu práv a povinností účastníků v neprospěch povinné jako spotřebitele, je takové ujednání zakázané podle § 1813 o.z. a nelze k němu podle § 1815 o.z. přihlížet. Tedy nelze uzavřít jinak, než že rozhodčí smlouva nemá žádné účinky. Bylo proto na místě exekuci podle § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř. zastavit.

Poukazovala-li povinná na usnesení Okresního soudu v Novém Jičíně sp.zn. 56 EXE 767/2014, je třeba uvést, že bylo napadeno odvoláním, o němž nebylo dosud rozhodnuto (viz Infosoud).

Podle § 89, věty první, exekučního řádu dojde-li k zastavení exekuce, hradí náklady exekuce a náklady účastníků ten, který zastavení zavinil. Toto ustanovení exekučního řádu umožňuje v případě zastavení exekuce uložit účastníkům nahradit exekutorovi, ale i náklady účastníků podle procesního zavinění na zastavení exekuce. Soudní praxe se sjednotila na závěru, že o náhradě nákladů mezi účastníky navzájem se rozhodne podle důvodu, pro který dojde k zastavení exekuce, a jejich procesního zavinění podle principů uvedených v § 271 o.s.ř..

Jak uzavřel Nejvyšší soud v usnesení sp.zn. 21 Cdo 402/2014, které bylo publikováno ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 98/2014, a které obstálo před Ústavním soudem (usnesení sp.zn. II. ÚS 2448/2014), došlo-li k zastavení exekuce z důvodu, že exekuční titul nikdy nedisponoval vlastnostmi materiální ani formální vykonatelnosti, neboť byl vydán orgánem (zde rozhodcem), který k tomu neměl příslušnou pravomoc, lze vyvozovat procesní zavinění oprávněné na zastavení exekuce, protože nezachovala potřebnou míru pečlivosti jednak před podáním návrhu na nařízení exekuce a již při volbě pravidel pro výběr rozhodců a dále, když přistoupila k vymáhání pohledávky přiznané exekučním titulem vydaným rozhodcem na základě těchto pravidel určeným; a jednak při provádění exekuce, když nepodala návrh na zastavení exekuce, ačkoliv oprávněná zastoupená advokátem musela být obeznámena s ustálenou judikaturou dovolacího soudu k otázce platnosti rozhodčích doložek. Od těchto závěrů dovolacího soudu nemá odvolací soud důvod se odklánět.

Soudnímu exekutorovi by náležely za použití § 90 odst. 1 exekučního řádu na nákladech exekuce odměna ve výši 3.000,- Kč, když vymohl pro oprávněnou 8.613,- Kč, podle § 6 odst. 1, odst. 3 vyhlášky č. 330/2001 Sb., náhrada hotových výloh ve výši 3.500,- Kč podle § 13 odst. 1 uvedené vyhlášky a z těchto částek i náhrada za 21% DPH ve výši 1.365,- Kč; tj. celkem 7.865,- Kč. Protože požadoval k náhradě jen částku 4.333,- Kč, byla mu přiznána na nákladech exekuce jen ta. Lhůta k jejich plnění byla stanovena podle § 160 odst. 1 o.s.ř..

Povinné náleží podle § 89, věty první, exekučního řádu tyto účelně vynaložené náklady za zastoupení advokátem za řízení před soudem prvního stupně: 50% odměna za dva úkony právní služby po 4.570,- Kč (převzetí a příprava zastoupení, návrh na zastavení exekuce) vycházejí z punkta 206.763,35 Kč (jistina + pětinasobek ročního plnění smluvní pokuty) podle § 7 bod 6, § 8 odst. 2, § 11 odst. 2 písm. e) vyhlášky č. 177/1996 Sb., dvě náhrady hotových výloh po 300,- Kč podle § 11 odst. 2 písm. e) a § 13 odst. 3 uvedené vyhlášky. A 21% náhrada DPH z odměny a náhrad hotových výloh ve výši 2.045,40 Kč. Celkem povinné náleží 11.785,40 Kč. Lhůta k plnění byla stanovena podle § 160 odst. 1 o.s.ř..

Ze všech uvedených důvodů odvolací soud usnesení soudu prvního stupně analogicky podle § 220 odst. 1 o.s.ř. změnil.

O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto, jak je uvedeno ve výroku III. tohoto usnesení, za použití § 224 odst. 1, odst. 2 o.s.ř. podle § 142 odst. 1 a § 151 odst. 1 o.s.ř. za situace, kdy v odvolacím řízení byla úspěšná povinná, již náleží náhrada účelně vynaložených nákladů řízení. Jímí jsou 50% odměna za dva úkony právní služby po 4.570,- Kč (odvolání, účast u odvolacího jednání) vycházejí z punkta 206.763,35 Kč (jistina + pětinasobek ročního plnění smluvní pokuty) podle § 7 bod 6, § 8 odst. 2, § 11 odst. 2 písm. e) vyhlášky č. 177/1996 Sb., dvě náhrady hotových výloh po 300,- Kč podle § 11 odst. 2 písm. e) a § 13 odst. 3 uvedené vyhlášky. A 21% náhrada DPH z odměny a náhrad hotových výloh ve výši 2.045,40 Kč. Celkem povinné náleží 11.785,40 Kč. Lhůta k plnění byla stanovena podle § 160 odst. 1 o.s.ř..

P o u č e n í :

Proti tomuto usnesení je přípustné dovolání, které lze podat do dvou měsíců ode dne doručení jeho písemného vyhotovení k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím Okresního soudu v Kolíně za předpokladu, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené

rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

V Praze dne 7. září 2017

Předsedkyně senátu
JUDr. Martina Štolbová, v.r.

Za správnost vyhotovení:
Iveta Šulcová